K. SVENSKA VETENSKAPSAKADEMIENS ÅRSBOK FÖR ÅR 1933

SÄRTRYCK

NATURHISTORISKA RIKSMUSEETS ETNOGRAFISKA AVDELNING

ÅRSBERÄTTELSE FÖR 1932

STOCKHOLM
ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-A.-B.

9. Etnografiska avdelningen.

Avdelningens ordinarie personal har under året icke undergått någon förändring. Bland de extra befattningshavarna har, sedan värmecentralen utbyggts, hr C. G. Asklund 1 juli som eldare efterträtts av hr Jacob Jacobsson. Så gott som uteslutande på Hedin-expeditionens bekostnad (hr Vincent Bendix' donationsmedel) har hr Björn Fabricius arbetat som konservator från årets början och till 15 april. Utan anspråk på avlöning har vidare tjänstgjort fröken Lisa Santesson under tiden 26 sept.—17 dec. och fil. kand. Birgit Laquist 1 nov.—17 dec.

Under semestrarna har fil. kand. Ernst Manker vikarierat för föreståndaren och assistenten. Under den senares tjänstledighet för resa till Mexico (se nedan) var han förordnad som assistent fr. o. m. 2 maj t. o. m. 15 okt. och upprätthöll även dessförinnan assistentbefattningen under några kortare perioder. Hans tjänstgöring var dock tidvis förkortad, enär intet anslag till assistentbefattningens upprätthållande under assistentens tjänstledighet beviljats utan utgick ersättning till vikarie ur assistentens egen avlöning. Under museibiträdets semester vikarierade fröken Astrid Hammar.

Byggnadsstyrelsen avslutade under augusti iordningställandet för utställning för allmänheten av f. d. kasern II inom avdelningens område vid Kavallerivägen och är nu denna byggnad, så snart golven hunnit torka för påläggning av linoleummattorna, färdig för montering. För detta ändamål begärdes av årets riksdag, enligt specifiserad kostnadsberäkning, 96,140 kronor, vilket belopp även oavkortat beviljades av riksdagen. På grund av det ekonomiska läget utbetalades för budgetåret 1932—1933 dock endast 15,000 kronor. För denna summa kunna vissa inredningsdetaljer helt utföras — uppsättning av armaturen för takbelysningen, de inbyggda montrerna (i de igensatta dörrarna till f. d. logementen), vestibulens och kapprummets inredning, uppsättning av gardiner till skydd mot solen — varjämte de även torde räcka till utexperimentering av montertyper (förfärdigande av provmontrer av de föreslagna typerna).

Byggnadsstyrelsen har vidare infört värmeledning och provisorisk elektrisk belysning i byggnad III, varigenom denna kan

helt utnyttjas för magasineringsändamål, samt i en del av f. d. matinrättningen, där avdelningen nu fått goda och rymliga konserverings- och uppackningslokaler. Såsom en följd av att de uppvärmda lokalerna betydligt ökats under året, har värmecentralen måst utbyggas.

Till båthuset (f. d. sjukstallet) ha överförts de båtar, som under de sista 20 åren förvarats i Kronprinsens f. d. stall vid Tegelbacken. Likaså har det mesta av de samlingar, som varit magasinerade på Riksmuseets vindar vid Frescati, överförts till Kavallerivägen.

Genom Byggnadsstyrelsens försorg har även ett staket med grindar uppsatts längs Kavallerivägen mellan byggnad III och f. d. matinrättningen. Likaså har Östra arméfördelningen låtit inhägna den s. k. Dragongården. På så vis har avdelningen erhållit stängsel längs både östra och norra gränsen för sitt område.

Avdelningen står också i tacksamhetsskuld till Kungl. Djurgårdsförvaltningen, som till ett för institutionen förmånligt pris övertagit områdets skötsel och renhållning (parkvård, grusning, snöskottning etc.). Under året har sålunda sandplaner, gångar och rännstenar rensats och grusats (vilka ej varit skötta sedan regementets flyttning), överflödiga gångar ha igenlagts m. m.

De här i korthet nämnda ombyggnads- och övriga praktiska arbetena ha även tagit mycket av museipersonalens tid i anspråk. Sålunda har t. ex. *föreståndaren* under nästan hela byggnadstiden givetvis måst stå i kontakt med arbetenas ledare, arkitekten, kontrollanten, byggmästaren m. fl. Såväl på grund av de praktiska göromålen som därför att han en del av året måst undvara assistent, har han fått föga tid över för vetenskapligt arbete men har dock hunnit avsluta en monografi över »Spears with two or more points in Africa». Denna är dock ännu ej tryckt, enär den beräknas skola ingå i en engelsk festskrift, vilken publiceras först nästa år. Föreståndaren har vidare skött avdelningens hela korrespondens, av vilken särskilt den utländska krävt mycken tid, och har han katalogiserat en del smärre samlingar.

Assistenten biträdde d:r MONTELL med ordnandet och monterandet av Hedin-expeditionens utställning i Liljevalchs konsthall (se nedan). För att för avdelningens räkning bedriva arkeologiskt forsknings- och insamlingsarbete i Mexico erhöll han av akademien tjänstledighet under 8 månader, fr. o. m. 15 jan. t. o. m. 15 sept., vilken sedermera förlängdes med ytterligare en månad. Initiativtagare till denna resa var Sveriges minister i Mexico envoyé C. G. G. ANDERBERG och bestredos kostnaderna av Mexikanska Tändsticksbolaget och Telefonaktiebolaget L. M. Ericsson, vartill kom Svenska sällskapets för antropologi och geografi understöd i form av J. A. Wahlbergs stipendium. Efter att ha företagit studieresor i olika delar av landet fann han, i samråd med mexikanska undervisningsministeriets

arkeologiska avdelning, vilken institution f. ö. ständigt visade stort tillmötesgående, att ruinstaden Teotihuacan nordost om Mexicos huvudstad erbjöd största möjligheterna till ett framgångsrikt fältarbete. Det grävningstillstånd han erhöll av de mexikanska myndigheterna, var det första som givits någon europé sedan tiden före världskriget. Efter att ha utfört en del provgrävningar utanför stadens sakrala partier anträffade han ruinerna efter ett palats från stadens storhetstid. Vid utgrävningsarbetet, som utfördes med hjälp av några indianska arbetare, blottades en av plattformar omgiven gård och 40 rum samt smärre ljusgårdar, grupperade runt centralpartiet. Väggarna voro till stor del raserade, under det att golven, vilka voro belägna på 1/2 till 3 meters djup under den nuvarande markytan och utrustade med omfattande dräneringsanordningar, voro väl bevarade. Omedelbart under den moderna bebyggelsen funnos rester från aztekisk tid, och mellan detta kulturlager och golven funnos gravar och artefakter från en hittills okänd kultur, nämligen från det barbarfolk som, troligen på 600-talet e. Kr., ödelade den stora och rika staden. Under golven funnos rester av kranier och skelettdelar av byggnadens äldsta invånare samt utsökta prov på deras keramiska konst, prydnader av olika stenarter m. m. Enär huset varit bebott under en lång tidsrymd samt tillbyggts och påbyggts, kan en kontinuerlig utvecklingshistoria utläsas. De mexikanska arkeologerna ha under en lång följd av år arbetat med friläggande och restaurering av stadens kultområde, varvid tempel och prästbostäder blottats och undersökts. Det nu utgrävda palatset är emellertid den första profana byggnad, som är känd från Teotihuacan. Under slutet av sin vistelse i Mexico företog d:r LINNÉ studieresor till viktigare ruinstäder i såväl de centralare staterna som i staten Oaxaca för att erhålla komparativt material. Härunder var han även i tillfälle att företaga studier i museerna i städerna Toluca, Cuernavaca och Oaxaca. Under hemresan studerade han under en veckas tid samlingar och arkiv tillhörande Louisiana-universitetets i New Orleans centralamerikanska forskningsinstitut och knöt därunder, liksom under Mexico-vistelsen, förbindelse med framstående forskare inom den amerikanistiska vetenskapen.

Efter hemkomsten, sedan samlingarna uppackats och tillfälligt utställts, företog han en kortare studieresa till Berlin och Köpenhamn. Avsikten med resan var att i Berlin konferera med Völkerkunde-museets amerikanister, framför allt med professor W. LEHMANN, Europas bästa kännare av Centralamerikas arkeologi och historia, samt att i Köpenhamn studera nationalmuseets etnografiska avdelnings nya lokaler.

Fil. kand. E. MANKER har bl. a. arbetat med en undersökning rörande de lapska schamantrummorna, varjämte han katalogiserat samlingar samt påbörjat ett etnografiskt-geografiskt

register över fotografiarkivet. Under tiden 31 aug.—24 sept. företog han med avdelningens reseanslag en tjänsteresa i Torne lappmark för komplettering av sina tidigare gjorda studier bland skogslapparna i Tuolpukka och Viikusjärvi (Vittangi skogslappby). Dessa skogslappar, som före MANKERS besök varit etnografiskt så gott som okända, leva helt nomadiskt och bedriva den mest fullständiga och ursprungliga renskötsel som numera förekommer bland lapparna. Till såväl levnadssätt som renskötsel skilja de sig väsentligt från både fjällapparna och de sydligare, halvt bofasta skogslapparna, varför MANKERS studier bland dem varit av stor betydelse. För första gången hemfördes nu en samling etnografiska föremål från dessa lappar, varjämte MANKERS tidigare fotografisamling kompletterades med en serie om c:a 150 fotografier.

Under hösten har MANKER även, med anslag ur Längmanska kulturfonden, företagit en studieresa genom Tyskland och Italien för undersökning av i dessa länder bevarade lapptrummor. Under resan har han bedrivit avsedda studier i Berlin, Dresden, Leipzig, Schloss Waldenburg (i Sachsen), München, Nürnberg, Meiningen, Gotha, Kassel, Köln, Hamburg, Lübeck, Rom och Florens, varvid han lyckats kalkera membranmålningarna å samtliga i nämnda båda länder befintliga lapptrummor, sjutton stycken.

Museibiträdets tid har som vanligt till väsentlig del åtgått till maskinskrivning efter diktamen (brev, tjänsteskrivelser och kataloger över samlingar), till märkning av föremål m. m. Under årets två sista månader har hon i första hand varit sysselsatt med lagning av det av assistenten från Mexico hemförda arkeologiska materialet, varvid det gällt att bland flera tusen lerkärlsskärvor finna de sammanhörande, och har hon här gjort ett mycket gott arbete.

Vaktmästarna TÖRNBLOM och NYKVIST deltogo vid årets början i arbetena på d:r Sven Hedins utställning i Liljevalchs konsthall och efter dennas slut ombesörjde de nedpackning, hemtransport och uppackning av de utställda föremålen. När byggnad III på grund av installationsarbetena till största delen måste utrymmas, överförde de där magasinerade mera ömtåliga föremål (husmodeller, båtar m. m.) till f. d. matinrättningen. Likaså ha de under sommaren utrymt södra stallet, vilket Östra arméfördelningen hösten 1930 kostnadsfritt ställde till avdelningens förfogande som magasinslokal. Bland övriga av vaktmästarna verkställda göromål märkas framför allt den varje vår återkommande tillsynen av skinnsaker, textilier etc. till skydd mot mal, rengörning av vapen och andra föremål, hopsättning och rekonstruering av lerkärl, lagning av båtar och båtmodeller samt upp- och inpackning av samlingar för studerande. Vidare ha de utfört grövre snickeriarbeten av olika slag: hyllor och hyllfack, packlådor, ställningar till båtarna i båthuset, montrer till den pro-

visoriska utställningen av de mexikanska samlingarna m. m. Därjämte har vaktmästare NYKVIST verkställt alla under året erforderliga fotograferingar. Eldaren JACOBSSON har biträtt vid diverse arbeten.

Fröken L. SANTESSON har utfört teckningar och avbildningar i färg av föremål, textning samt avskrivning av äldre, under årens lopp söndertrasade, kataloger. Hon och fröken B. LAQUIST ha även hjälpt museibiträdet vid hopsättning av lerkärl. Därjämte har fröken LAQUIST biträtt assistenten med ordnande av hans mexikanska samlingar.

Under tiden 5—31 januari utställdes i Liljevalchs konsthall ett urval ur Hedin-expeditionens religionshistoriska och etnografiska samlingar, vilka hopbragts av fil. d:r GÖSTA MONTELL och donerats till Sverige av hr VINCENT BENDIX. Förarbetena till och monterandet av utställningen leddes av d:r MONTELL, biträdd av assistenten och avdelningens samt konsthallens personal. Utställningen omfattade lamaistisk tempelarkitektur, åskådliggjord genom modeller, fotografier och uppmätningsritningar, lamaistiska gudabilder, tempelmålningar, kultföremål, dansdräkter och masker, etnografiska samlingar från Chahar- och Etsingol-mongolerna, gamla profana kinesiska broderier, taoistiska och kinesisk-buddhistiska gudabilder samt tempelbroderier, en kinesisk skuggspelsteater etc. D:r D. HUMMEL hade ordnat en interiör från ett hus hos tebbu, en av honom studerad liten tibetansk folkstam. Utställningen besöktes av 17,558 betalande personer.

Gåvor under året:

De utomordentligt rika och värdefulla samlingar från Kina och Mongoliet, som d:r SVEN HEDIN, tack vare hr V. BENDIX' frikostighet, kunnat överlämna till avdelningen och för vilka redogjordes i föregående års berättelse, ha ytterligare utökats genom nya sändningar från Hedin-expeditionens etnograf d:r GÖSTA MONTELL. Han har under året i olika omgångar hemsänt c:a 400 n:r (antalet föremål är betydligt större). En stor del av dessa föremål utgöra kompletteringar av förut insända tempelsamlingar (kultföremål, religiös konst m. m.). En modell av ett lamatempel i tibetansk-mongolisk stil har också överlämnats till museet. Vidare ha erhållits diverse föremål, som ha samband med kinesiska folkförlustelser, t. ex. en fullständig skuggspelsteater med ett mycket stort antal figurer samt ett par ståtliga lejonmasker. De rent etnografiska samlingarna ha ökats med ett flertal synnerligen fullständiga serier av verktyg och halvfabrikat m. m., vilka illustreras av noggranna uppteckningar och fotografier. Av särskilt stort intresse äro studierna i båg- och pilmakaryrkets historia. Ett par andra typiskt nordkinesiska hantverk äro även väl representerade, såsom tillverkningen av cloi-

sonné-arbeten och gudabilder av driven koppar. Tidigare äger avdelningen en uppsättning av kinesiska hantverkares och andra yrkesutövares verktyg och redskap, hemförda av missionärer i Svenska Missionsförbundet. Detta material har nu av d:r MONTELL kompletterats och utvidgats på ett mycket förnämligt sätt.

De av assistenten från Mexico hemförda samlingarna, för vilkas hopbringande redogjorts ovan, överlämnades av expeditionens initiativtagare envoyén C. G. G. ANDERBERG vid dennes besök i Stockholm som gåva till museet från företagets mecenater, Mexikanska Tändsticksbolaget och dess chef, ingenjör HOLGER GRAFFMAN, samt Mexikanska Telefonaktiebolaget L. M. Ericsson och dess dåvarande verkställande direktör, ingenjör C. E. LINDEBERG. Samlingen som är den största i Europa och en av de största utanför Mexicos gränser från Teotihuacan, omfattar över 7,000 nummer. Den utgöres av mer än 350 lerkärl, många vackert dekorerade, åtskilliga hundratal små figurer av lera (gudabilder eller leksaker), sländtrissor, gjutformar, ornerade stämplar samt andra föremål av bränd lera, kärlfragment av typologiskt eller tekniskt intresse, redskap och prydnader av olika stenarter, ben, snäckskal m. m.

Under det att samtliga i Europas museer befintliga arkeologiska samlingar från Teotihuacan ha erhållits genom inköp av föremål, som anträffats av traktens befolkning under deras odlingsarbeten, äro dessa samlingar resultatet av systematiska utgrävningar, företagna med stor noggrannhet. De resultat, som redan nu kunna utläsas ur dessa undersökningar, utgöras dels av resterna efter en förut nämnd ny kultur, dels giva fynden från det utgrävda palatset en möjlighet att åtminstone under en period av dess tillvaro följa utvecklingen av Teotihuacan-kulturen, som utgör grunden till mayafolkets och aztekernas kulturer.

Det bör i detta sammanhang nämnas att villkoren för erhållandet av grävningstillstånd i Mexico bl. a. innehåller att Undervisningsministeriets arkeologiska avdelnings tjänstemän skola ur det framgrävda materialet för Mexicos Nationalmuseum utvälja unika eller ur annan synpunkt värdefulla föremål. Av det för avdelningen sammanbragta materialet avskildes sålunda 548 nummer. Denna samling omfattar bl. a. 86 lerkärl, genom inristning dekorerade krukor och målade, flata skålar, men det märkligaste föremålet är en 115 cm. hög bild i bränd lera av Xipe Totec, en av Fornmexicos äringsgudar.

För att visa huru segt Mexicos befolkning, som till övervägande del utgöres av indianer, kvarhåller vid sina från förspansk tid stammande traditioner, ha inköpts en del ännu i användning varande redskap, vilka ha direkta motsvarigheter i vissa av de arkeologiska fynden. Endast inom textilkonsten kvarlever indianernas ursprungliga konsthantverk, och en samling »sarapes», ett slags som överplagg använda filtar, inköptes

under studieresorna på olika platser och illustrera denna ofta redan i förfall varande handaslöjd.

Av de mexikanska samlingarna ordnades i byggnad III en provisorisk utställning till vilken, av utrymmesskäl, ett begränsat antal personer inbjödos, i första hand i Stockholm bosatta medlemmar av Kungl. Vetenskapsakademien, Svenska Sällskapets för antropologi och geografi styrelse, styrelsen för Riksmusei Vänner och Stockholms museichefer.

Svenska Missionsförbundets läkare i Kongo d:r GEORG N. PALMAER har förärat några få men verkligt goda gamla saker från Belgiska och Franska Kongo. Bland dessa märkas en dörr från babwendefolket, ett synnerligen förnämligt alster av negrernas nu utdöende konst, bestående av en ornerad träplatta med bl. a. en i hög relief utskuren kvinnofigur (fruktbarhetssymbol), en rökpipa med stort och rikt utsirat huvud av trä från bakete samt en sorts med mässingsplattor klädd ansiktsmask från bakuta i Franska Kongo.

Byretssekreter Cand. jur. CARL KJERSMEIER i Köpenhamn, en god kännare av negerkonsten, som under året företagit en samlarfärd i Franska Sudan har översänt 3 vackra och intressanta träskulpturer från bambara-folket. Denna gåva var så mycket mera välkommen, som avdelningen förut cj ägde några alster av konstnärligt värde från denna del av Västafrika.

Föremål ha vidare skänkts av följande personer:

konsul HENNING HELIN, Melbourne, en malsten från Australien (s. k. *nardoo*-stone), bestående av en urhålkad, oval, tunn sandstensplatta, ovanligt stor och vacker i sitt slag;

direktör A. LILLIEHÖÖK, Mexico D. F., en näsring av guld från Peru;

fil. d:r ALFRED MÉTRAUX, Tucumán, Argentina, en idol av koppar från chipaya-indianerna i sydvästra Bolivia;

nob. ANTONIO MORDINI, Barga, Lucca, en trampfälla från tuareger i Fezzan;

fil. lic. GUSTAW SVENSSON, Stockholm, tre vävstolar, en spets till fiskspjut samt en färgteckning från mandingo i Gambia;

grosshandlare J. F. SJÖDAHL, Stockholm, ett koger, ett kruthorn och ett bälte från Västafrika, förmodligen mandingo eller bambara-folket, samt en båge, troligen persisk;

fil. kand. GÖSTA KOCK, Stockholm, 7 pilar, troligen persiska och 25 pilar från Afrika, antagligen från mandingofolket;

fil. d:r KARL AFZELIUS, två gudabilder av trä från sakalaver i trakten av Tulear, v. Madagaskar;

konstnären OSSIAN ELGSTRÖM, en fetisch från Ashanti, som bäres av kvinnor, för att de skola få söner;

fru ELLEN THIM, Stockholm, en sommarrock, två par skor samt två dräktdelar från Kina;

antikvarien fil. d:r T. ARNE, ett par tofflor från tartarer på Krim;

chauffören BRUNO HELLSTRÖM, Stockholm, en stenyxa från Minnesota;

Nordiska museet genom d:r SUNE AMBROSIANI, ett lerkärl av okänt ursprung (Egypten?).

Penninggåva: Föreningen Riksmusei Vänner har överlämnat 225 kronor. Nämnas må här även, att föreståndaren, liksom under föregående år, ur statsanslaget för utgivande av lärda verk etc. erhållit ett bidrag av 500 kronor till fortsatt utgivande av »Riksmuseets etnografiska avdelning. Smärre Meddelanden.»

Gåvor till fotografiska arkivet:

D:r DAVID HUMMEL har skänkt 43 st. förnämliga förstoringar utav av honom tagna fotografier bland det tibetanska tebbufolket på gränsen mellan Kina och Tibet. Bilderna voro exponerade på Hedin-expeditionens utställning i Liljevalchs konsthall. Avdelningschefen vid Norska Utrikesministeriet, kapten AXEL ONSUM, har översänt 6 utmärkta förstoringar över sydafrikanska folktyper (den största 82×60 cm.) och major KRAFT VON LANDWÜST, Flen, ett 50-tal gamla fotografier över kabyler, araber och stadsinvånare i Algeriet. Fil. lic. EINAR MALM har skänkt 3 skioptikonbilder (sioux-indianer).

Gåvor till boksamlingen (delvis dock förvärv genom byte med avdelningens egna publikationer):

professorskan ESTRID FABRICIUS, Köpenhamn, professor HJALMAR STOLPES dotter, har förärat 19 st. anteckningsböcker, innehållande av STOLPE gjorda etnografiska och arkeologiska anteckningar, ävensom skisser av en mängd föremål. I samlingen ingå 8 STOLPES dagböcker från Vanadis' världsomsegling (1883—85) samt 4 böcker med anteckningar från den studieresa, vilken S. i egenskap av Letterstedtsk stipendiat 1880—81 företog till ett stort antal museer i Europa.

Hedin-expeditionens kinesiska kommitté i Peking har överlämnat 4 arbeten på kinesiska, bland vilka märkes en studie av expeditionens medlem hr HUANG WEN-PI över av honom funna stentavlor i Turfan. Personligen har d:r SVEN HEDIN skänkt ett gammalt kinesiskt planschverk (1600-talet?) med målningar på siden, illustrerande mandsjuriska seder. D:r HEDIN har därjämte, att användas för byte, donerat restupplagan av katalogen till sin utställning i Liljevalchs konsthall (»Från tält och tempel i fjärran Östern»), c:a 1,500 ex.

Publikationer ha vidare översänts från följande institutioner: Linden-Museum, Stuttgart (29 st.), Smithsonian Institution (21 st.), University of California (10 st.), Peabody Museum, Field Museum, Chicago, Tulane University, New Orleans, Museo Nacional i Rio de Janeiro, National Academy of Sciences,

Washington, D. C., Nationalmuseets etnografiske samling samt Kommittéen för 5. Thule-expeditionen, Köpenhamn, Museum f. Völkerkunde, Hamburg, Museum f. Völkerkunde, Lübeck, Rautenstrauch-Joest-Museum, Köln, Historisches Museum, Bern, Musée d'Ethnographie (Trocadéro), Paris, Public Museums, Liverpool, museet i Zagreb (Agram), Musée de Géorgie, Tiflis, Société des Américanistes de Belgiques, Brüssel; Generalstabens litografiska anstalt, Geografiska institutionen i Lund, Göteborgs museums etnografiska avdelning, Kulturhistoriska föreningen och Kulturhistoriska museet i Lund, Livrustkammaren, Malmö museum, Nationalmuseum, Nordiska museet, Statens historiska museum, Svenska sällskapet för antropologi och geografi, Tekniska museet, Vetenskapsakademiens bibliotek, Värmlands fornminnes- och museiförening, Karlstad, samt Östasiatiska samlingarna. Enskilda forskare och andra, som skänkt böcker eller skrifter, äro: skriftställaren DIDRIK BILDT, major K. VON LANDWÜST, Flen, samt prof. C. G. SANTESSON, direktör MARTIN MÅNSSON, d:r S. LINNÉ, d:r G. MONTELL, fil. kand. E. MANKER, d:r A. FREDERICKSON och intendent Å. STAVENOW, samtliga i Stockholm, professorerna K. SAPPER, Würzburg, F. KRAUSE, Leipzig, M. KARUTZ, Stuttgart, och P. SCHEBESTA, Wien, hr P. STAUDINGER Berlin, d:r P. GERMANN, Leipzig, d:r H. D. BENJAMINS, Haag, hr L. SZECSI, Paris, Pater d:r M. SCHULIEN, Rom, fru ZELIA NUTTALL, Mexico D. F., prof. M. UHLE, Quito, prof. G. MACCURDY, New Haven, Conn., prof. M. HERSKOVITS, Evanston, Ill., d:r J. A. MASON, Philadelphia samt prof. W. THALBITZER och museiinspektören d:r TH. THOMSEN, Köpenhamn.

Depositioner:

Direktör GEORG WALDAU har genom docent OTTO HEILBORN såsom deposition överlämnat 7 etnografiska föremål från Kamerun, bl. a. en med horn försedd ansiktsmask.

Från avdelningen har med akademiens medgivande till Föreningen för skidlöpningens främjande i Sverige utlånats 4 par nordasiatiska skidor, vilka skola exponeras i Svenska skidmuseet vid Fiskartorpet.

Inköp under året:

av herr JOHAN AHLGREN, Frambo, 52 av honom insamlade etnografiska föremål, huvudsakligen vapen, från stammarna wangata, mongo, bangala och batua i Belgiska Kongo. Samlingen är inköpt genom av Föreningen Riksmusei Vänner skänkta medel;

av herr WALTER CARL, Frankfurt am Main, ett lerkärl från Perus kust, enligt uppgift från Nasca, en fyndplats som hittills ej alls varit representerad i samlingarna. Lerkärlet är inköpt genom medel ur Carl von Platens fond;

av herr KNUT HALLSTEN, Gustavsberg, 35 peruanska textilfragment, huvudsakligen från Paracas söder om Lima;

av fröken Emmy Juselius, Helsingfors, en sommarrock och en väska av tarmskinn från Aleuterna, hemförda på 1860-talet;

av folkskollärare Bertil Ljungquist, Visby, två med magisk medicin fyllda horn från betsileo, Madagaskar.

För boksamlingen har inköpts 49 arbeten, däribland genom av Föreningen Riksmusei Vänner skänkta medel Karl von den Steinens monumentala arbete »Die Marquesaner und Ihre Kunst» (Berlin 1925—28).

Bland personer, vilka för forskningar och studier under året besökt avdelningen märkas:

d:r Alfred Métraux, Tucuman, Argentina, d:r P. V. van Stein Callenfels, Ngebel, Java (afrikansk arkeologi), d:r E. H. Snethlage, Potsdam, d:r Leonhard Outhwaite, New York, mrs John C. Bentz, Pasadena, Cal. (d:r Sven Hedins samlingar från Kina och Mongoliet), m:lle d'Arba, Lausanne, och mrs Desborough, London (lapptrummor samt nordasiatiska schamantrummor), mr. Guillermo Schmidt Pizarro, Lima, Mexicos militärattaché i Stockholm major Emilio Romero (de mexikanska samlingarna), Sveriges minister i Mexico envoyén C. G. G. Anderberg (de mexikanska samlingarna), fru Emma Bergström-Andelius (primitiv korgteknik), fil. d:r Bengt Thordeman (mongoliska och nordasiatiska pansar), fil. lic. Ivar Schnell (Japans stenålderskeramik), fil. d:r Tobias Norlind (musikinstrument), sekreterare C. A. Nordenson och major A. Zettersten (skidor), fru Ida Trotzig (japanskt material), lektor Ragnar Jirlow (primitiva bärredskap), fil. kand. Sven Blohm (löjtnant Haslunds mongoliska fonografupptagningar), konstnären Nils Fougstedt (japansk keramik och masker), kammarskrivaren fil. kand. Tore Leth (afrikanska fiskredskap), fil. lic. Einar Malm (prärieindianer), dir. G. A. Granström (musikinstrument), arkitekt Harald Wadsjö (de mexikanska samlingarna), herr Alf Kinnander, Papeete, Tahiti (etnografiskt material från Sällskapsöarna), fil. kand. fröken Margit Bylin (kinesiska korgar), greve Eric von Rosen, laboratorn greve Bolivar Adlercreutz, fil. kand. fru Maja-Stina Bengtsson, konstnären Ossian Elgström, löjtnant Henning Haslund-Christensen, d:r David Hummel, fil. d:r Walter Kaudern och fil. kand. Albin Widén.

Stockholms Borgarskola har även detta år, med akademiens samtycke och utan kostnad för avdelningen, anordnat etnografiska och geografiska föreläsningar i den stora salen i Västra Trädgårdsgatan 10, varvid även förekommit demonstrationer av etnografiska föremål. Under vårterminen behandlade föreläsningarna Australien och Söderhavet, under höstterminen Nordamerika. Visningslokalen vid V. Trädgårdsgatan har varit öppen för allmänheten helgfria onsdagar 12—3 samt söndagar 1—4.

Besökarantalet under året har här varit 2,550 personer, av vilka 1,164 utgöras av åhörare av Borgarskolans föreläsningar.

Under året utgivna skrifter, i vilka avdelningen tillhörigt material behandlas, äro följande:

LINDBLOM, GERHARD, Notes ethnographiques sur le Kavirondo Septentrional, la Colonie du Kenya. (Traduit du suédois par Dr. A. MÉTRAUX.) Revista del Instituto de Etnología de la Universidad Nacional de Tucumán, Tomo II, Entrega 2 a, pp. 395—440. Tucumán (Argentina) 1932.

LINNÉ, SIGVALD, Contribution à l'étude de la céramique sud-américaine. (Traduit du suédois par Dr. A. MÉTRAUX.) Ibid. pp. 199—232.

MANKER, ERNST, Niombo. Die Totenbestattung der Babwende. Zeitschrift für Ethnologie 1932 (Berlin), pp. 159—172.

MONTELL, GÖSTA, Från tält och tempel i fjärran Östern. Vägledning till Hedin-expeditionens utställning i Liljevalchs konsthall. Stockholm 1932. 45 s., 32 pl.

Gerhard Lindblom.

Fig. 1. Lerkärl från Teotihuacan, Mexico. (32. 8. 4195).

Fig. 2. Lerkärl från Teotihuacan, Mexico. (32. 8. 4274).

Fig. 3. Några av de viktigaste kultföremålen till den buddhistiska Fang Yen K'ou ceremonien. I mitten en bild av guden Vairocana, därunder en mandala samt en träkloss, varmed den officierande prästen anger de förnämsta momenten i ceremonien. Det hela omramat av en boddhisatvakrona med band. Peking, Kina. (H. 3309).

Fig. 4. Detalj av en lyckönskningsbild i k'o ssu. Peking, Kina. (H. 3081).

Fig. 5. Tibetansk målning från ett tempel i Jehol, Kina. I mitten Avalokiteçvara med elva huvuden och fyra par armar. (H. 3195).

Fig. 6. Tibetansk målning. Ur en serie föreställande de 84 trollkarlarna. (H. 3341).

Uppsala 1933. Almqvist & Wiksells Boktryckeri-A.-B.
3399